

VLADO KLEMENČIČ:

Stric Blaž.

naši dolini je živel mož, ki smo ga otroci klicali za strica Blaža. Bil je svoje dni trden kmet. Ko pa mu je še mlada žena umrla, je postal zapravljivec. Nazadnje mu je ostala v lastni hiši le še sobica, ki si jo je bil izgovoril do smrti. Za delo mu že prej ni bilo dosti mar, na svoja stara leta pa se je preživljal največ s slučajnimi zaslužki. Bil je spreten ribič. V naših potokih je v tistih časih kar mrgolelo bistrih postrvi, ki jih je lovil na trnek ali pa kar z rokami. Na lov se je odpravljaval v zgodnjih jutranjih urah ali pa zvečer, ko postrvi najrajše prijemajo. Kadar so ob deževju potoki narasli, je lovil z mrežo. Tedaj je bil lov najobilnejši. Ukvarjal pa se je mož še z mnogimi drugimi opravili. Nabiral je zdravilnih zelišč, ki jih je poznal kakor malokdo in jih prodajal v vrečah v Ljubljano, kjer so mu jih precej dobro plačevali. Tudi sam je imel v svoji sobici na policah lončke z zdravilnimi mazili in stekleničice z različnimi rastlinskimi sokovi, kar je napravil vse sam, da je lahko pomagal v sili marsikateremu bolniku.

V naših krajih so se bile zaredile strupene kače tako, da so bile v nadlogo ljudem in živalim. Največ je bilo modrasov, katerih strup je bojda hujši kakor gadji. Oblast je razpisala nekega leta nagrado: Vsak, ki ubije strupeno kačo in prinese županu vsaj njeno glavo, dobi nagrado. To je bilo nekaj za strica Blaža! Tiste dni, ko se je razvedelo za kačje nagrade, je hodil ves srečen okrog in pripovedoval vsakemu, ki ga je hotel poslušati, koliko bo sedaj zaslužil, »Tako, ko bo primerno vreme, pojdem na lov in svetlih dinarjev bo toliko, da bom lahko brezskrbno živell« Tako je govoril in se veselil zaslužka.

Mi otroci in vsi, ki smo ga poznali, smo mu verjeli, ker je bil mož res izvrsten kačji lovec. V vročih poletnih dneh je hodil po peščenih solnčnatih rebrih in prežal na modrase. Kako jih je lovil, nisem nikdar videl, v pest pa mu jih je prišlo toliko, da smo se vsi čudili. Nosil jih je — večkrat še žive — županu, ki mu jih je pošteno odkupoval.

Pozimi je stric Blaž prišel čestokrat k nam. Kadar smo bili, kakor navadno, zbrani pri naši peči, nam je bil kaj dobrodošel. Pripovedoval nam je o svojih zgodah in nezgodah. Seznanjal nas je s skrivnostno naravo redkih živali in rastlin. To je bilo za nas otroke tudi dokaj poučno. Seveda je marsikaj izpopolnil s svojo živo domišljijo.

Nekoč nam je pravil o modrasu, ki da ima na glavi rdeč rožiček in zna tudi žvižgati. Če živijo taki modrasi, ne vem in nam tudi on tega ni mogel dokazati, ker da se tak modras ne da zgrabiti.

»To vam je čudovit modras!« je začel. »Samo enkrat sem ga videl in slišal, a si tega ne želim več! Bilo je o sv. Janezu vročega popoldne.

V tistem bregu gori nad Češarkovino sem iskal zdravilnih rož. Kar sem zaslišal v skalah nad seboj rezek žvižg. Dalež naokrog ni bilo človeka, pa sem bil radoveden, odkod ta žvižg. Pa sem le stopil navkreber v smeri, od koder je zažvižgalo. Žvižg se je ponovil. Križ božjil! Gledal sem in nisem mogel verjeti. Na skalini se je spenjala kvišku čudna kača, ki je bila jako podobna modrašu ali gadu, bila pa je krajša in debelejša ter je imela na glavi rdeč rožiček, kakor na primer mlad petelin. Nisem je utegnil dolgo opazovati. Zažvižgala je še enkrat, da je šlo skozi ušesa, in planila proti meni. Pa ne po kačje, ampak kar po repu se je zagnala po bregu navzdol. Da bi te! Jaz pa v beg. Ozrl sem se, kača mi je bila za petami. Tako me je podilá, kakor podi pes zajca. Skoro padel sem v Češarkovo vežo. Ni bila šala. V vežo si kača ni upala za menoj ali pa je zgrešila pot, ko sem v begu zavil okrog ogla. Kače potem nisem več videl, a v tisti breg si ne upam več. — Pozneje mi je pravil Kljukčev Žef, da je slišal podobno žvižganje, ko je žagal hlode v Kumrovem lazu nad Češarkovino. Vidite, to je bila kača žvižgača z rdečim rožičkom.«

Tisto noč sem imel hude sanje. Kača žvižgača se je zaganjala vame in me hotela pičiti. Ko sem se prebudil in se prepričal, da sem le sanjal, sem se globoko oddahnil.

Strah.

*V noči Ivan se zbudi,
sam ne ve, od česa;
šum je slišal, se mu zdi,
pa napne ušesa.*

*Zopet isti, čuj, šumot,
škrtnila je šipa;
Ivana oblije pot,
srce mu utripa.*

*Proti oknu vpre oči
in temò prebada:
čudna senca tam leži
kakor moška brada.*

*Je ta senca živa mar?
Giblje, glej, se ... dviga ...
Ropar tam stoji, glavar
in pajdašem miga!*

*Čuj, kot nož bi brisal kdo —
sapa mu zastane,
v strahu krikne v noč temno
in k očetu plane ...*

*Z okna pa — čofot! — na tla
senca se prevrne:
ni bila od roparja,
le od — mačke črne!*

Janko Glaser.

